

Wie Overwhere Holsteins zegt, zegt Hidde Osinga.

De veramerikaanste Fries hield er twintig jaar geleden eigenzinnige ideeën op na die hij met graagte in Nederland uitdroeg. De nog altijd energieke Osinga renteniert inmiddels en heeft zijn passie fokkerij weer met beide handen opgepakt.

De warrige haardos is er nog steeds. Weliswaar grijzer en weggestopt onder een Amerikaanse pet, maar ook de ondeugende blik in de ogen en de bulderende lach zijn onmiskenbaar. Hidde Osinga, 71 jaar inmiddels, schudt ons joviaal de hand in Hico, een klein plaatsje in het hart van de Amerikaanse staat Texas. 'Leuk, Nederlanders, daar heb ik altijd de mooiste discussies mee.'

Osinga is door gezondheidsproblemen duidelijk minder zwaar geworden. De gedrevenheid is nog altijd herkenbaar. Osinga was in de periode van 1975 tot 1991 melkveehouder in het Friese Nij Beets en hield er op zijn zachtst gezegd eigenzinnige ideeën op na, die hij uitdroeg op talrijke lezingen. 'Ik heb in die jaren heel wat mensen tegen de schenen geschopt.' Een kort lachsalvo volgt. 'Ik wilde de Nederlandse melkveesector wakker schudden. Niet dat ik alles beter wist, maar er waren wel zaken die aan vernieuwing toe waren.' Osinga denkt met plezier terug aan 'die prachttijd'. 'Ik mag mensen graag plagen, zolang je maar eerlijk blijft. Het mooist waren de vragenronden na een bijeenkomst. Wanneer er iemand briesend en met een kwaai kop de zaal uitliep omdat hij het niet met me eens was, dan had ik de avond van mijn leven.'

Wijsvinger naar het voorhoofd

De melkveehouderscarrière van Hidde Osinga start in 1955 wanneer hij besluit om in de Verenigde Staten een bestaan op te bouwen. Osinga begon als medewerker, trouwde en kocht na een aantal jaren een eigen bedrijf in de Amerikaanse staat Vermont. Na een vakantie in Nederland in 1974 besloot hij met zijn gezin terug te gaan naar zijn geboorteland. 'Ik was zeventien jaar niet in Nederland geweest, maar toen ik er was, merkte dat ik in Vermont iets miste. Ik miste thuis.' In 1975 startte Osinga op een grupstal met 35 koeien in Nij Beets, maar hij kon niet meer wennen aan de koeien van het fh-ras. 'Dat kon je die beesten niet kwalijk nemen, ze waren gewoon anders gefokt. Ik wilde melkkoeien hebben, geen koeien met ronde ribben en spek op de rug. Melk, daar draait het om, dat had ik wel geleerd in Amerika.'

Osinga kocht Duitse holsteinvarzen en twee raszuivere hol-

steinkoeien bij Boyen de Boer uit Stiens die uiteindelijk een belangrijke basis van zijn veestapel zouden vormen. De Boer kreeg de beide koeien niet meer drachtig, maar Osinga, die in Amerika had leren insemineren, had er nog wel vertrouwen in. De dieren werden bij Osinga weer drachtig, mede dankzij uit Amerika meegenomen hormoonpreparaten. Weer twinkelen de ogen: 'Ik ben altijd wel wat ondeugend geweest.'

De excellente koe Tuttel (v. Norbert) kreeg de meeste invloed dankzij et. 'Et was in die tijd nog iets voor ki-organisaties. Dat deed je niet als veehouder en veel mensen in de buurt verklaarden me dan ook voor gek. Fokken met vetverlagende, Amerikaanse stieren en ook nog et uitvoeren? Dat kon niet. Soms fietsten er mensen voorbij de boerderij die met de wijsvinger naar het voorhoofd wezen. Zo van, die Osinga, die is gek.'

Osinga kan er nu wel om lachen. Naast eigenzinnige fokkerij-ideeën had hij ook een eigen mening over voeding. 'Dat vemsysteem, daar klopte niets van. De voorlichtingsdienst vertelde aan iedereen dat met veel kunstmest en door jong te maaien een hoog vem-gehalte te halen was, waar je goed van kon melken. Maar al dat jonge gras zat boordevol nitraten en had helemaal geen stengel. Puur vergif. Ik heb lezingen gehouden waarin ik pleitte om het gras lang te laten worden zodat de koe

Melktype moet je niet verwarren met van die smalle koeien

tenminste iets had waar ze op kon kauwen. De aanwezige voorlichters stonden te stampvoeten, maar na afloop kreeg ik wel een staand applaus.'

Lucky Leo en Lorenzo

De Amerikaanse Fries Hidde Osinga werd een begrip, niet in de laatste plaats vanwege zijn eigengereide fokkerijkoers. 'In Vermont zat ik in dezelfde fokstudieclub als Bill Weeks, de veehouder die het aAa-systeem ontwikkelde. We bleken hetzelfde ideaalbeeld van de koe te hebben. Maar Weeks heeft nooit mijn koeien willen analyseren. Dan zei hij: "Dat zoek je zelf maar uit, je doet toch je eigen zin". In Nederland werd Osinga wel bekend als een van de eerste gebruikers van het parings-systeem. 'Ik fokte toen, en ook nu nog, op melktype, want melktypische koeien melken altijd. Maar melktype moet je

niet verwarren met van die smalle koeien; koeien moeten juist een front hebben, een diepe borst.'

De fokkerij-ideeën van Osinga in Nederland bleven niet onopgemerkt en verschillende fokstallen kochten nazaten van het bedrijf dat de naam Overwhere Holstein droeg. Zo zijn de Laurafamilie van Lorenzo en de Leonorafamilie achter Lucky Leo oorspronkelijk afkomstig uit de Overwherestallen.

In 1991 verkocht Osinga zijn bedrijf en zijn veestapel. De veiling in Nij Beets bracht veel mensen op de been en voor de gemiddelde topprijs van 4500 gulden (2000 euro) zwierf de melkveestapel uit over Nederland. 'Mijn kinderen wilden boeren en Nederland was daarvoor te klein geworden. In Texas, in Amerika, konden we gemakkelijk beginnen. Je hebt er geen stal nodig, je vindt er gemakkelijk goede koeien, je kunt zo melken.' In Amerika startte zoon Frans met 200 koeien, maar inmiddels is de veestapel bij Frans uitgebreid tot 1000 melkkoeien en melkt zoon Joseph 750 koeien en Jonathan er 150. Zelf heeft Hidde zijn aandeel in het bedrijf afgelopen jaar verkocht aan zijn zoons en het geld investeerde hij in koeien van sterke Amerikaanse koefamilies.

Hidde gebaart om in een grote pickuptruck te stappen om naar de jongveestal te rijden. Grote gaten in de weg maken de tocht oncomfortabel, maar Osinga geeft onverstoort gas. 'Heb je eigenlijk last van de rook?', vraagt hij wanneer de cabine inmiddels al blauw ziet van de sigarettenrook. Het raam gaat open en stapvoets rijdt hij langs de volle kalverhokken. 'Fokkerij is momenteel het enige wat mij nog boeit. Ik discussieer er veel over met Joseph. Hij is er net zo bezeten van als ik.' Osinga wijst vanuit de auto naar pinken uit diverse beroemde koefamilies. Soms hapert hij even bij de afstamming, waarvoor hij excuses maakt. 'Mijn leeftijd. Het wordt wat roestig daarbinnen,' en hij tikt op zijn hoofd. 'Daar, zie je die pink? Daar zit een bijzonder embryo in. Een embryo dat terugvoert op de oude Nederlandse koe Tuttel.' Een knipoog. 'Ik ben altijd wel wat ondeugend geweest.'

Jaap van der Knaap

Fokkerij van Hidde Osinga aan de basis van bekende Nederlandse koefamilies

'Ik ben altijd ondeugend geweest'